

V Zálesí, dňa 22.12.2022

VEC

Pripomienky k návrhu územnoplánovacej dokumentácie Zmeny a doplnky č.2. Územného plánu regiónu – Bratislavský samosprávny kraj

Na základe zverejneného návrhu územnoplánovacej dokumentácie "Zmeny a doplnky č.2 Územného plánu regiónu Bratislavský samosprávny kraj - Záväzná časť v znení zmien a doplnkov č.1" a možnosti zaslať pripomienky do 31.12.2022 Vám zasielame stanovisko obce Zálesie.

Obec Zálesie si uplatňuje pripomienky k dokumentu Zmeny a doplnky č. 2 - NÁVRH Územný plán regiónu - Bratislavský samosprávny kraj v znení zmien a doplnkov č. 1 ZÁVÄZNÁ ČASŤ, časť I. Záväzné regulatívy územného rozvoja Bratislavského samosprávneho kraja, bod 8. Zásady a regulatívy rozvoja nadradeného verejného dopravného vybavenia **k regulatívu 8.16.10** v znení: nové prepojenie cestou II. triedy z MÚK Triblavina s križovaním cesty I/61 v polohe medzi Ivankou pri Dunaji a Bernolákovom a obchvatom obce Zálesie s prepojením do novej MÚK na D4, s odbočením pri obci Ivanka pri Dunaji južným smerom vedeným východne od obcí Zálesie a Malinovo, s pripojením na MÚK plánovanej rýchlostnej cesty R1 v obci Most pri Bratislave, resp. do dnešného križovania ciest II/572A a II/572. okrem časti „nové prepojenie cestou II. triedy z MÚK Triblavina“, ktoré je už zrealizované, (ďalej len regulatív 8.16.10).

Obec Zálesie nesúhlasí s výstavbou plánovanej cestnej komunikácie, ktorá je navrhnutá ako cesta II. triedy s mimoúrovňovými križovatkami uprostred lesa, v blízkosti rekreačnej zóny a obytných zón. Sme veľmi znepokojení trasovaním plánovanej komunikácie cez najväčšie celistvé lesné územie v blízkosti našej obce, a zničenie tohto biotopu považujeme za neprijateľné. Zásadne nesúhlasíme s prepojením novej komunikácie do novej MÚK na D4 a trasovaním obchvatu cez katastrálne územie obce Zálesie.

I. Pripomienky k regulatívu 8.16.10 z hľadiska negatívneho environmentálneho dopadu

1. Navrhovaná trasa prechádza cez nadregionálny biokoridor NRBk2 Malý Dunaj, regionálny biokoridor RBk9 Malý Dunaj - Biela voda a rameno Sihotské, regionálny biokoridor RBk10 Šúrsky kanál, regionálne biocentrum RBc11 Jazero a lužný les v Ivanke pri Dunaji, regionálne biocentrum RBc10 Meander Malého Dunaja - Zelená voda. Obec Zálesie leží na hranici chránenej vodohospodárskej oblasti Žitný ostrov. (zdroj RÚSES Senec)

2. V navrhovanej trase plánovaná komunikácia priamo križuje biokoridor RBk9 Malý Dunaj - Biela voda a rameno Sihotské a biocentrum RBc11 Jazero a lužný les v Ivanke pri Dunaji . (zdroj RÚSES Senec) Výrub lesa v uvedených lokalitách, ktorý je pozostatkom lužných lesov, priamo zlikviduje mnohé rastlinné aj živočíšne biotopy, zabráni prirodzenej migrácii živočíchov a vysokej zveri. Mimoúrovňové križovatky na trasovaní komunikácie považujeme v danej lokalite za neprípustné (hluk, stresové situácie pre zvieratá aj ľudí, nezvratné znečistenie spodných vôd vplyvom výstavby a následného užívania a správy komunikácie).
3. Odstránenie drevnatých porastov v rozsahu, aký si stavba vyžaduje, je nenávratným zásahom s nevyčísliteľnou spoločenskou a ekologickou stratou. Okrem toho bude mať výrub výrazne negatívny vplyv na zmenu mikroklimy. Teplota v okolí komunikácie sa môže zvýšiť až o niekoľko stupňov. Takisto v tejto lokalite prideme o významné územie z hľadiska vsakovanie zrážkovej vody a následnej retencie vody v území a jej využitia pre potrebu lesa. Odhadovaný počet stromov, ktorý bude musieť byť vyrúbaný sa odhadom pohybuje od 1200 do 1400 kusov. Takýto počet a kvalitu (vek stromov) nebude možné už v tejto lokalite nikdy nahradiť. Takáto strata zalesnenia v čase klimatických zmien bude mať obrovský dopad v blízkej budúcnosti. Význam lesa (stromov, mikroklimy) je neprehliadnuteľný. Monitoring sucha je možné nájsť na stránkach SHMU, alebo na webe www.intersucho.sk, kde práve Podunajská nížina patrí medzi najohrozenejšie oblasti zasiahnuté suchom. Každé ďalšie nekoordinované vyrubovanie lesných plôch (stromov) v oblasti, ktoré sú a budú zasahované suchom s cieľom zlepšiť dopravnú situáciu a dostupnosť je kontraproduktívne v čase extrémnych klimatických zmien. Prvá polovica roka 2022 patrila k najsuchším obdobím za posledných 140 rokov.
4. V blízkosti navrhovanej trasy sa nachádza jazero Štrkovka využívané celoročne na športové, rekreačné, vzdelávacie účely a taktiež rybolov. Kvalita vody na kúpanie v jazere je dlhodobo hodnotená ako dobrá (zdroj ÚVZ SR) a aj z toho dôvodu je jazero lokalitou vyhľadávanou domácimi obyvateľmi, ale aj obyvateľmi zo širokého okolia. Okrem jazera je využívané aj priľahlé okolie jazera - Beňov háj, brehové porasty pri meandrujúcom toku Biela voda, ako aj bufet, poľovnícka chata a strelnica pre tréningy lukostrelcov. Celé priľahlé okolie je zmapované v špeciálnych mapách s medzinárodne dohodnutým mapovým kľúčom pre potreby tréningov a súťaží v orientačnom behu. Taktiež uvedená lokalita je tiež využívaná rôznymi občianskymi združeniami na rôzne aktivity pre deti, športové tréningy a súťaže. Cez les prechádza nespevnený cyklochodník s vybudovanou cyklolávkou cez potok Biela voda, ktorý tvorí najkratšie a najbezpečnejšie prepojenie pre peších a cyklistov medzi obcami Zálesie a Ivanka pri Dunaji. Existencia takejto cestnej komunikácie v blízkosti jazera by negatívne poznačila jej ozdravno-oddychový účel a mohla by výrazne zhoršiť kvalitu vody a taktiež negatívny vplyv na retenciu podzemných vôd, ktorými je jazero zásobované.
5. Pri navrhovanej komunikácii príde k záberu lesného pôdneho fondu a taktiež poľnohospodárskej pôdy. Nešetrné zaobchádzanie s lesmi v okolí obytných sídiel spôsobuje, že z prirodzených lužných lesov sa dnes zachovali už iba posledné zvyšky. Za posledných 100 rokov prišlo z dôvodu výstavby a postupného odlesňovania k úbytku až 80 % zalesnených plôch vo východnej časti terajšieho Bratislavského kraja. Navrhovaná trasa "tangenty" medzi obcami Zálesie a Ivanka pri Dunaji vedie práve cez oblasť, ktorá patrí medzi posledné najväčšie zalesnené celky. Jedinečné spojenie prírodného jazera ležiaceho v tesnej blízkosti s lesom, nie je možné nájsť nikde inde vo východnej časti Bratislavského kraja. Trasovanie cestnej komunikácie "tangenty" definitívne zničí túto jedinečnú prírodnú symbiózu, ktorú nebude možné už viac nahradiť.

6. Časť komunikácie v úseku “odbočenie pri obci Ivanka pri Dunaji južným smerom vedeným východne od obcí Zálesie a Malinovo” komunikácia zasahuje do územia európskeho významu Malý Dunaj, ktorý je zaradený do sústavy chránených území členských krajín Európskej únie Natura 2000. SKUEV0822 Malý Dunaj bol zaradený v roku 2018 do národného zoznamu území európskeho významu Opatrením Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky zo 7. decembra 2017 č. 1/2017. V území sa nachádza viac biotopov európskeho významu, ktoré sú predmetom ochrany. Prírodné eutrofné mezotrofné stojaté vody s vegetáciou plávajúcich a /alebo ponorených cievnatých rastlín typu Magnopotamion alebo Hydrocharition (3150), Nížinné až horské vodné toky s vegetáciou zväzu Ranunculion fluitantis a Callitriche-Batrachion (3260), Rieky s bahnatými až piesočnatými brehmi s vegetáciou zväzov Chenopodion rubri p.p. a Bidention p.p. (3270), Suchomilné travinnobylinné a krovinové porasty na vápnom podloží (*6210), Lužné vrbovotopologové a jelšové lesy (*91E0), Lužné dubovobrestovo-jaseňové lesy okolo nížinných riek (91F0) a druhov európskeho významu kunka červenobruhá (*Bombina orientalis*), bobor vodný (*Castor fiber*), vydra riečna (*Lutra lutra*), boľň dravý (*Aspius aspius*), plž severný (*Cobitis taenia*), hrúz bielooplutvý (*Gobio albipinnatus*), hrebenačka vysoká (*Gymnocephalus baloni*), hrebenačka pásavá (*Gymnocephalus schraetser*), čík európsky (*Misgurnus fossilis*), lopatka dúhová (*Rhodeus sericeus amarus*), plotica lesklá (*Rutilus rutilus*), plž vrchovský (*Sabanejewia balcanica*), kolok veľký (*Zingel zingel*), šablňa krivočiara (*Pelecus cultratus*), pižmavec hnedý (*Osmoderma eremita*), plocháč červený (*Cucujus cinnaberinus*)

Činnosti, ktoré môžu mať negatívny vplyv na ciele ochrany v chránenom území sú manipulácia s vodnou hladinou; výrub drevín brehových porastov (žiadateľ nie je správcom vodného toku), nad 50 m dĺžky; úpravy tokov, priehrad, rybníkov a ochranných hrádzí; výrub stromov, nad 80 stromov.

Činnosti, ktoré môžu mať negatívny vplyv na ciele ochrany mimo chráneného územia sú terénne úpravy, ktorými sa podstatne mení vzhľad prostredia alebo odtokové pomery

7. Regulatív 8.10.16 je v rozpore s ostatnými regulatívmi Územného plánu regiónu BSK :
- Záväzné regulatívy územného rozvoja Bratislavského samosprávneho kraja (v znení zmien a doplnkov č.1), konkrétne v regulatívoch 1.4.1., 1.4.2., 1.4.2.2., 1.4.2.3., 1.4.2.4., 1.4.2.5., 2.2.2, 2.2.3, 2.2.4., 4.5, 4.6., 4.10., 4.11.1., 4.11.3., 4.12.13.2., 4.12.13.3., 5.3.1., 5.3.2., 5.3.3., 5.3.6, 5.3.8., 5.3.9., 5.4.3., 5.4.4., 6.8.1.
 - Zmeny a doplnky č. 2 - NÁVRH Územný plán regiónu - Bratislavský samosprávny kraj v znení zmien a doplnkov č. 1 ZÁVÄZNÁ ČASŤ, navrhované regulatívy 1.4.3, 1.4.7, 1.4.8, 5.1.6., 5.1.7, 5.2.1., 6.17
8. Regulatív 8.10.16 je v rozpore s ďalšími relevantnými dokumentami :
- Regionálny územný systém ekologickej stability okresu Senec (schválený v roku 2019), ktorý obsahuje manažmentové opatrenia pre uvedené biokoridory a biocentrá
 - Zelenšie Slovensko – Stratégia environmentálnej politiky SR do roku 2030 (vládou SR schválená 27.2.2019)
 - Stratégia adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy – aktualizácia (schválená 2018)
 - Akčný plán pre životné prostredie a zdravie obyvateľov SRNEHAP V (vládou SR schválené 2019)
 - Akčný plán na presadzovanie ochrany lesov na území Bratislavského samosprávneho kraja v zmysle Memoranda o spolupráci a spoločnom postupe pri ochrane lesov – analytická časť, marec 2020
 - h.-Akčný plán Koncepce ochrany a využívania zdrojov povrchovej a podzemnej vody v Bratislavskom samosprávnom kraji (2020)

- g. Revitalizácia krajiny s ohľadom na dôsledky klimatickej zmeny v Bratislavskom samosprávnom kraji (2021)

II. Pripomienky k regulatívu 8.16.10 z dopravného hľadiska

1. MÚK Zálesie na diaľnici D4 je v rozpore s STN 73 6101 tabuľky 19 (najmenšie prípustné vzdialenosti cestných križovatiek).
2. Navrhovaná cesta II. triedy, kategória C9,5 je v rozpore s STN 73 6110 tabuľky č. 1. Zberné komunikácie v sídlach pod 20 tisíc obyvateľov sa zriaďujú z ciest III. triedy, až v sídlach nad 20 tisíc sa zriaďujú z ciest II. triedy.
3. Máme za to, že navrhnuté riešenie nevyrieši dopravnú situáciu v obci Zálesie, naopak jej priťažuje tým, že bod napojenia cesty III/1041 na navrhovanú komunikáciu v oboch variantoch je zo smeru Malinovo-Zálesie až za obcou Zálesie. Rovnako pri opúšťaní navrhovanej komunikácie v bode napojenia na cestu III/1041 bude dochádzať k zahľteniu hlavného ťahu v obci, čo pre obec Zálesie znamená rovnakú (až vyššiu) intenzitu dopravy. Cesta III/1041 v úseku intravilánu obce Zálesie má nedostatočné šírkové parametre, a tým absentujú chodníky a izolačná zeleň. Taktiež stav vozovky je už aktuálne v nevyhovujúcom stave.
4. V súčasnej situácii existuje obrovské prepojenie občianskej vybavenosti obcí Ivanka pri Dunaji a Zálesie (spoločný školský obvod do 1.9.2022, pošta, zdravotné stredisko, krúžkové a voľnočasové aktivity, vlakové spojenie). Mnohí obyvatelia Zálesia sa nevyhnú dochádzaniu do obce Ivanka pri Dunaji, a teda s najväčšou pravdepodobnosťou nebudú využívať napojenie na navrhovanú komunikáciu z našej obce v predpokladanej miere.
5. Okrem toho navrhovanou komunikáciou II. triedy, ktorá prepojí D1 a D4 cez MÚK Triblavina dôjde k zintenzívneniu dopravy, osobných aj nákladných áut, ktoré pripúšťa STN 73 6101 pre cesty II. triedy, komunikácia sa stane tranzitom medzi diaľnicami, resp. ich priamym napojením. Kde navyše môže vzniknúť presúvanie nákladnej dopravy na plánovanú cestu II. triedy z dôvodu obchádzania spojitých úsekov na diaľnici D4 a cesty I/61.
6. Trasovanie komunikácie takéhoto typu cez danú lokalitu takisto otvára priestor pre ďalšie zahusťovanie výstavby v k.ú. Zálesie aj v susednom k.ú. Most pri Bratislave. Čo je hlavne v prípade k.ú. Zálesie na úkor kvality života a bývania. Nakoľko už aktuálne je zahusťovanie územia nepriamo úmerne poskytovaným službám a občianskej vybavenosti.
7. Regionálny plán udržateľnej mobility BSK si dáva za cieľ podporovať namiesto individuálnej automobilovej dopravy iné alternatívy cestovania. Aj v tomto bode máme za to, že vybudovanie takejto komunikácie je v rozpore s uvedeným dokumentom.

III. Pripomienky k regulatívu 8.16.10 z hľadiska sociálneho rozmeru a vplyvu na obyvateľov

1. Za veľmi významný negatívny fakt považujeme skutočnosť, že niektoré úseky cesty nachádzajú v tesnej blízkosti obydľí. Výstavba cesty takéhoto rozsahu bude mať nasledovné negatívne dopady na život ľudí v obci:

- znečistenie ovzdušia z výfukových plynov vozidiel v lokalite, ktorá doteraz nebola zasiahnutá negatívami dopravy
- zvýšená prašnosť
- zvýšená hlučnosť
- svetelný smog
- kontaminácia podzemných vôd (znečistenie vody zo zrážkovej činnosti, splaveniny z cestného telesa znečistené zimnou údržbou, prípadné úniky nebezpečných látok pri možných haváriách vozidiel)
- možné ovplyvnenie režimu a kvality podzemných vôd a taktiež jej hladiny v podlaží
- negatívny dopad na zdravie obyvateľstva

2. V úseku (MÚK Ivanka – juh – MÚK Zálesie) je trasa v tesnej blízkosti areálu vysunutého pracoviska SOŠ poľnohospodárskej a veterinárnej v Ivanke pri Dunaji – Školské stredisko pre odbornú prax a odborný výcvik Zálesie, v ktorej je ukončená rozsiahla rekonštrukcia vnútorného aj vonkajšieho areálu, v ktorom bude prebiehať aj odborná prax so zvieratami (o.i. chov koní a jazdectvo). Vibrácie a zvýšená hlučnosť z navrhovanej cestnej komunikácie môžu ohroziť zdravý vývin zvierat umiestnených v areáli.

3. V tesnej blízkosti úseku, je v tejto lokalite už fungujúce futbalové ihrisko, na ktorom prebieha intenzívna práca s deťmi a mládežou. Takisto je podľa územného plánu obce Zálesie priľahlá oblasť plánovaná ako územie pre športové účely.

4. V časti komunikácie „odbočenie pri obci Ivanka pri Dunaji južným smerom vedeným východne od obcí Zálesie a Malinovo....“, lokalita lužného lesa v priestore pri sútoku Bielej vody a Malým Dunajom, nazývaná U Rusa dochádza ku kolízii s jedinečným miestom Ivanského trampingu Totemová lúka, ktorá bola založená v roku 1970, ale počiatky tramského hnutia v obci sú zdokumentované od roku 1937 (Ivanka pri Dunaji v plynutí času, 2009). Totemová lúka tvorí kultúrno-historické dedičstvo obce Ivanka pri Dunaji a súčasť jej identity. Máme za to, že je to v rozpore s regulatívom 7.2, Zmeny a doplnky č. 2 - NÁVRH Územný plán regiónu - Bratislavský samosprávny kraj v znení zmien a doplnkov č. 1 ZÁVÄZNÁ ČASŤ.

5. Z hľadiska sociálneho by sme tiež radi upozornili na fakt, že cieľom BSK je spájať ľudí v regióne, no takýto necitlivý zásah v danej lokalite by priniesol presne opačný efekt a rozdelil by obce, ktoré sú dlhé desaťročia úzko prepojené, a to práve v ich hlavnom styčnom bode – v lese, ktorý dnes ako jediný slúži na bezpečné prepojenie peších a cyklistov z obcí Zálesie a Ivanka pri Dunaji a tvorí pre nich spoločnú rekreačnú lokalitu nevyčísliteľnej hodnoty.

6. Rovnako by tento zásah znemožnil cyklisticky prechod občanov na novovytvorený cyklistický chodník, ktorý vedie z Ivanky pri Dunaji až do Svätého Jura a Malých Karpát.

Obec Zálesie požaduje:

- zrealizovanie prepojenia D1 a D4 (MÚK t.č. vo výstavbe)
- zrealizovanie skapacitnenia cesty I/61 (regulatív 8.15.3 Návrh Zmien a doplnkov č.2)
- prepojenie z MÚK Triblavina cez MÚK Bernolákovo - Západ na cestu I/61 s napojením na cestu III/1048;

- vypracovanie aktuálnej dopravnej štúdie, ktorá by ukázala v akom rozsahu je potrebné dopravnú situáciu v dotknutých obciach riešiť. Žiadame doplniť kapacitné posúdenia jednotlivých úsekov ciest vzhľadom vyššie požadované opatrenia a žiadame zapracovať dopravno-inžinierske podklady použité pri príprave diaľnice D4 a v pripravovaných stavbách na diaľnici D1 a na ceste I/61.
- vybudovanie cyklotrasy na Zlaté piesky, dokončiť úsek cyklotrasy do Vrakune.
- navrhujeme vybudovanie obchvatu obcí pre zlepšenie dopravy v území v kategórii cesta III. triedy trasovanej podľa priloženej mapky aj s pripojením na cestu III/1041 na základe dohody starostov okolitých dotknutých obcí mimo katastrálneho územia obcí Zálesie a Malinovo.

Martina Dobrovodská

Starostka obce Zálesie